

dere ikke være leder for en kreds i henhold til folkeoplysningsloven, hvis kredsen har økonomiske forbindelser til skolen.

Bestemmelsen skal sikre daghøjskole og produktionsskolels reelle uafhængighed og selvejende status. Baggrunden herfor er, at det i en række tilfælde har vist sig, at lederne har en dobbeltfunktion, idet de samtidig er leder af en anden institution. Blandt andet er lederne på en række daghøjskoler med tilknytning til oplysningsforbund tillige ansat som forretningsfører eller daglig leder for det pågældende oplysningsforbunds lokalafdeling. Dette vil fremover ikke være tilladt, medmindre der ikke er nogen former for økonomiske forbindelser mellem skolen og oplysningsforbundet (den folkeoplysende kreds). Med hensyn til en definition af økonomiske forbindelser henvises til bemærkningerne til § 5, nr. 3. Bestemmelsen understreger samtidig, at daghøjskoler og produktionsskoler af en vis størrelse kræver en leder, der er ansat på fuld tid. Ved mindre skoler må lederen tillige varetage undervisningsopgaver.

Bestemmelsen vedrører alene ansættelsen som ledere ved daghøjskoler og produktionsskoler, men ikke øvrige ansættelsesforhold.

Til nr. 5

Den gældende bestemmelse, hvorefter skolerne efter anmodning fra undervisningsministeren har pligt til at afgive oplysninger om undervisningen, lærerne, deltagerne samt om skolernes drift og regnskab udvides til generelt at omfatte alle oplysninger, der er nødvendige for Undervisningsministeriets tilsyn. Der tænkes herved bl.a. på ministerens pligt til at påse, at regler om bestyrelsesabilitet overholdes, herunder at der ikke er økonomiske forbindelser mellem kredse og skole, når medlemmer af ledelsen af kredsen samtidig sidder i skolens bestyrelse, jf. forslaget i § 5, nr. 3.

Til nr. 6

Det præciseres, at det er en betingelse for tilskud, at institutionens vedtægt fremover følger bestemmelsen i lovens § 6, stk. 2, jf. bemærkningerne til § 5, nr. 1.

Til nr. 7

Med forslaget præciseres og udbygges bestemmelserne om standsning af tilskud, helt eller delvist bortfald af tilskud og om tilbagebetaling af tilskud, når en skole overtræder regler og vilkår. Efter § 14, stk. 3, i sin nuværende udformning kan undervisningsministeren standse udbetalingen af tilskud, hvis skolernes virksomhed ikke er i overensstemmelse med bestemmelserne i loven, eller hvis skolerne ikke giver under-

visningsministeren de oplysninger, skolerne har pligt til at aflevere efter lovens § 10.

Det følger af lovens bestemmelser iøvrigt, at en skole, der ikke følger lovens bestemmelser, ikke er berettiget til tilskud, og at der derfor udover en blot standsning af udbetaling kan blive tale om at lade tilskud bortfalde, eventuelt kræve tilbagebetaling af udbetalte beløb. For at undgå misforståelser og skabe klarhed over regelsættet herom foreslås dette præciseret i forbindelse med de øvrige tilskudsbestemmelser. Herved vil ministeriet opnå en forenkling i administrationen af tilbagebetalingssager.

Af samme grund foreslås det samtidig som nye bestemmelser i nr. 4 - 5 fastslået, at tilskud bl.a. kan standses eller bortfalde i situationer, hvor en skole er indgået i et fællesskab eller et samarbejde, der indebærer et afhængighedsforhold, som betyder at skolen ikke er reelt selvstændig, fx vil etablering af skolekoncerner fratage den enkelte skole sin selvstændighed. Der er tale om skønsmæssige vurderinger, som det ikke på forhånd er muligt at give en udtømmende beskrivelse af. At der foreligger en »nærliggende risiko« for, at skolen styres af andre skal forstås således, at ministeriet efter en samlet vurdering af alle sagens forhold vurderer, at skolen ikke har bevist, at der foreligger tilstrækkelig sikkerhed for, at den har den selvstændige status, som er forudsat i lovgivningen, herunder som betingelse for at modtage store statstilskud. Skønnet udøves inden for de rammer, der er nævnt i lovtæksten, samt efter forvaltningsrettens almindelige principper om saglige hensyn m.v. Bestemmelsen blev indsat i lovgivningen for de frie skoler i 1996 og tænkes kun anvendt i grove tilfælde. Mindre grave-nde og enkeltstående tilfælde i forbindelse med de nævnte samarbejdsrelationer vil normalt kun udløse et pålæg fra ministeriet.

Det samme foreslås i nr. 6 for så vidt angår tilfælde, hvor en skoles virksomhed ligger åbenbart uden for, hvad der er sædvanlig praksis for skoleformen, dvs. med hvad der har været lovens intention med daghøjskoler og produktionsskoler. Reglen vil kun blive benyttet i helt specielle tilfælde, hvor skolens forhold fx på det undervisningsmæssige og pædagogiske område afviger stærkt fra, hvad der er normalt på det pågældende skoleområde. Samme regel findes i loven om de frie kostskoler, og den har kun været anvendt få gange.

Forslaget til nr. 7 har til formål at begrænse statens tab i forbindelse med tilskudsudbetalinger, idet bestemmelsen betyder, at ministeriet kan tilbageholde tilskud, såfremt skolens økonomi er så dårlig, at der er